

El *llegeixi* (PS 3)

(ALDC, IX, 2033. El *llegeixi* [PS 3])

La tercera persona del singular del present de subjuntiu de *llegir* (< *LEGIRE) presenta en cat. dos tipus de variants: la conjugació pura (*llisga*) i la conjugació incoativa (*llegisca*) (veg. mapa 1420). En el primer cas, les formes de subjuntiu estan en relació amb les d'indicatiu. I així *lligi*, *lli[dʒ]*i 72, 85, *llisca*, etc. són formes que depenen del present d'indicatiu *lli[tʃ]*, *llisc*, etc. i que poden convertir-se en *lli[ʒ]*o 128 (amb -o analògica), *llitxe* 87, 93 (o *llitxa* 108), *llixca*, *llisgui* 135, o mudar-se en *lli[z]*ga, *lli[ʒ]*ga, *lli[dʒ]*ga 155, *lli[f]*ga 168, 169, 171, analògiques d'altres formes verbals com *diga*, *crega*, etc. Aquest tipus de formes rizotòniques s'estenen pel val., tort., alguns parlars ribagorçans, men. i alg.

Els resultats incoatius presenten dues altres var., de -ESCAT/-ESCIT i de -ISCAT/-ISCIT, tipus *llegesca*/*llegisca*, *llegeixi*/*llegixi*. En el primer cas, la var. originària, *lletgesca* 78, 81, 82 (var. *llegesga* 83, sonoritzada per analogia), canviada en *lletgesqui*, amb desinència -i (< -ia), es manté en mall. i en un parlar pallarès (*llegeixque* 86). Afegim-hi les var. *llegeixi*, del cat. or.; *llegeixa* 92, 126, *llegeixo* 88, 96, 117, del cat. nord-occ., provocades per analogia amb les formes del present d'indicatiu (*llegeixes*, *llegeix*, etc.). *Llegigués*/*llegiguessa* 141, amb l'increment -ig-, com en *lligui* 1, 3 (amb conversió del mot esdrúixol en pla, com passa en ross. < *lligui*), són resultat de l'ús

de l'imperfet de subjuntiu pel present, habitual en tort.; semblen casos paral·lels *llegés* 48, *llegís*.

La desinència provinent de -ISCAT, pròpia d'una àrea allargassada ponentina del cat. nord-occ., ha donat lloc al tipus *llegisca*, amb var. fonètiques com *lletgesca* (*lletgisco* 122, amb -o analògica), *lletxisca*, *lle[z]*isca 149, *llegixca* 104, *llegisqui* 111; l'analogia amb les formes del present d'indicatiu (*llegixes*, *llegix*, etc.) ha provocat les var. *llegixa* 133, *llegixo* 105 i, per dissimilació de palatals, *llegisso* 97, 110, 112, 119, *llegissi* 53, 114 (< potser *llegissia* 133).

A notar *lle[j]*eia 100, d'encuny arag.

Són formes normatives *llegeixi* (model *serveixi*), des del DOrt, 1917; *llegesca* (model *servezca*), des de Fabra, 1918 (pàg. 90). La GIEC (pàg. 238-239) considera acceptables *llegeixi*, *llegisca*/*llegesqui* (model *serveixi*, *servisca*/*servezqui*; per a observacions complementàries, veg. mapa 1432), i la PEOLC *Morfologia* (pàg. 26-27) proposa *llegeixi*/*llegisca* (model *serveixi*/*servisca*) com a formes pròpies d'àmbit general i com a pròpies d'àmbit restringit *llegesqui* (parlars baleàrics) i *llegesca* (parlars valencians, però en registres molt formals), tot i que precisa que és admissible en l'àmbit restringit (parlars baleàrics) –ara, però, en qualsevol registre– la forma *llegesca* (*servezca*).

